



## בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייים

ע"פ 6506/16

ע"פ 6523/16

ע"פ 6525/16

ע"פ 6591/16

לפני :  
כבוד השופט ע' פוגלמן  
כבוד השופטת ע' ברון  
כבוד השופט ד' מינץ

המערער בע"פ 6506/16 : אברהם לוסקי  
המערערת בע"פ 6523/16 : נינה שקנבסקי  
המערער בע"פ 6525/16 : אנטוניו אפונסו  
המערער בע"פ 6591/16 : יוסי וקנין

נ ג ד

המשיבה : מדינת ישראל

ארבעה ערעורים על גזר הדין של בית המשפט המחוזי באר  
שבע מיום 17.07.2016 בת"פ 11-13-27526 שניתן על ידי  
כבוד השופט א' ביתן

תאריך הישיבה : ט' בשבט התשע"ח (25.01.18)

בשם המערער בע"פ 6506/16 : עו"ד שרון דניאלי  
בשם המערערת בע"פ 6523/16 : עו"ד שי ברגר  
בשם המערער בע"פ 6525/16 : עו"ד סוזי שלו  
בשם המערער בע"פ 6591/16 : עו"ד משה וייס  
בשם המשיבה : עו"ד קרן רוט  
בשם שירות המבחן : עו"ס ברכה וייס

### פסק-דין

השופטת ע' ברון:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-ת"פ 11-13-27526 (כבוד השופט א' ביתן) מיום 17.7.2016 שבמסגרתו נדונו המערערים לעונשים הנעים בין 6-12 חודשי מאסר בפועל; וזאת לאחר שהורשעו, על פי הודאתם, בעבירה של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

יוער כי בהחלטותיי מיום 24.8.2016 עוכב בהסכמה ביצוע עונש המאסר של המערערים 1-3 עד למתן החלטה אחרת; ובהחלטתי מיום 30.8.2016 עוכב בהסכמה ביצוע עונש המאסר של המערער 4.

רקע ועובדות כתב האישום

2. המערערים, בתקופה הרלוונטית, היו כולם עובדי מחלקה 15א בבית החולים הפסיכיאטרי בבאר שבע (להלן: המחלקה ו- בית החולים, לפי העניין). במחלקה מאושפזים מטופלים המוגדרים "חולים קשים", הסובלים ממחלות נפש קשות המתאפיינות במצב פסיכוטי רציף, פעיל, וללא הפוגות. המערערים היו אחראים מתוקף תפקידם על צרכי מחייתם ושלומם של המטופלים החוסים במחלקה (להלן: המטופלים או החוסים). על פי עובדות כתב האישום, המערערים, במועדים שונים, תקפו את החולים במחלקה כאשר סטרו להם בפניהם והיכו בחלקים שונים בגופם. אמנם על פי נוהלי המחלקה נדרשו לעיתים המערערים ויתר אנשי הצוות להפעיל כוח פיזי מותאם וסביר כלפי מטופלים במקרים שבהם התקיים סיכון למטופל, ובמקרים שבהם נוצר צורך בדאגה אקטיבית לצרכים הפיזיים המידיים, או במצבים שבהם היתה סכנת פגיעה לסביבה או לרכוש; ואולם בכל המקרים המתוארים בכתב האישום, התקיפה נעשתה ללא כל הצדקה שהיא, אלא אך ורק בשל כוחם ויכולתם של המערערים לנצל את חוסר הישע של המטופלים והיעדר יכולת מצדם להתגונן מפני מעשי התקיפה או לדווח עליהם.

המערערים 1 ו-4 שימשו ככוח עזר במחלקה; המערערת 2 שימשה כאחות מוסמכת במחלקה; והמערער 3 שימש כאח מעשי באותה מחלקה. כתב האישום מחזיק ארבעה אישומים, כאשר בכל אחד מן האישומים ישנה התייחסות לאחד המערערים. התקיפות בוצעו במועדים שונים, שחלקם ידועים למשיבה וחלקם לא, על פני תקופה של כשנה וחצי עד לסוף חודש אוקטובר 2013 (להלן: התקופה).

3. המערער 1: על פי עובדות האישום הראשון, במהלך התקופה תקף המערער 1 מספר פעמים בהזדמנויות שונות שישה מן החוסים על ידי שסטר להם על פניהם ללא סיבה. באחד מן המקרים מעוצמת המכה נהדף אחד החוסים לעבר ארון שהיה בחדר. בשני אירועים נוספים תקף המערער 1 שני חוסים שונים בעת שהיו במקלחת, כאשר באחד המקרים החוסה שהותקף בכתפו זעק מכאב, ובמקרה האחר תקף המערער 1 חוסה בבעיטה ובסטירה בפנים.

המערערת 2: על פי עובדות האישום השני, במהלך התקופה המערערת 2 תקפה שני חוסים. פעם אחת סטרה לאחת החוסות על פניה; ופעם אחרת תקפה המערערת 2 ללא סיבה את אחד החוסים כאשר הייתה אותו בפניו באמצעות רגלה ובמכות אגרופ, שעה שזה שהה בחדר סגור שאליו מוכנסים מטופלים כדי להירגע.

המערער 3: על פי עובדות האישום השלישי, במהלך התקופה היכה המערער 3 מספר פעמים בהזדמנויות שונות שישה מן החוסים, ללא סיבה או צידוק, כאשר במרבית המקרים סטר להם על פניהם; לעיתים בעוצמה שהובילה להדיפת המטופלים לאחור. במקרה אחר, משך המערער 3 בשערותיה של אחת החוסות, לאחר שזו החלה להכות על חלון הזכוכית שבתחנת האחיות.

המערער 4: על פי עובדות האישום הרביעי, במהלך התקופה תקף המערער 4 שלושה חוסים. כך, תקף המערער 4 מספר פעמים בהזדמנויות שונות שני מטופלים בכך שסטר על פניהם פעמים ספורות, וזאת שעה שאלה היו במקלחת ובמקומות שונים במחלקה. במקרה נוסף, לאחר שאחד החוסים החל לצעוק, הורה לו המערער 4 לשתוק; ומשהחוסה לא עשה כן, היכה אותו המערער בברך במקל של מטאטא, והחוסה זעק מכאב.

4. במעשיהם תקפו המערערים את החוסים וגרמו להם חבלה נפשית, כאשר המדובר בחולים חסרי ישע שבאחריות המערערים. בעקבות כך, יוחסו תחילה לכל אחד מן המערערים עבירות של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי לפי סעיף 368ב(א) לחוק; וכן עבירה של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי לפי סעיף 368ג לחוק.

במהלך המשפט שהתנהל נגד המערערים, לקראת סיום פרשת התביעה, הודו המערערים בעובדות כתב האישום לאחר שתוקן במסגרת הסדר טיעון – וזאת משהגיעו הצדדים להסכמה כי מכתב האישום ייגרע האישום של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי, לפי סעיף 368ב(א) לחוק – ונותר האישום של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי, לפי סעיף 368ב(א) לחוק. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. ביום 25.5.2015 הורשעו המערערים על פי הודאתם, במיוחס להם.

תסקירי שירות המבחן

5. במסגרת ההליך בבית המשפט המחוזי, הוגשו תסקירי שירות מבחן בעניינם של המערערים. תסקירים משלימים הוגשו לבית משפט זה ביום 23.1.2018 לקראת הדיון בערעורים. טרם שאפנה לתסקירי שירות המבחן בענייניו של כל אחד מן

המערערים ולדיון בערעורים לגופם, אציג במספר מילים את השוהים במחלקה 15'א' בבית החולים הפסיכיאטרי בבאר שבע, ואת הקשיים והאתגרים שעמם נדרשו המערערים להתמודד מולם, כפי שעלה במידה רבה מתיאוריהם של המערערים עצמם בפני שירות המבחן.

במחלקה מאושפזים מטופלים נטולי יכולת תפקוד הזקוקים לטיפול שוטף, תמיכה, ליווי והשגחה, 24 שעות ביממה; וזאת אף בפעילויות יומיומיות כמו מקלחת, גילוח, החלפת בגדים, החלפת טיטולים ואכילה. על אף שמדובר בחסרי ישע במלוא מובן המילה, אין המדובר במטופלים המוגבלים בתנועה, ובאופן תדיר נזקק הצוות הרפואי לשימוש בכוח סביר על מנת לנטרל אלימות מצדם ולמנוע סכנה לשלומם, לסביבתם, ולצוות הרפואי. המטופלים שהמערערים תקפו, רובם כבני 50-60, חולים בסכיזופרניה וסובלים מליקויים נוספים, חלקם מאושפזים במחלקה שנים רבות מאוד.

המדובר במטופלים שלא אחת אינם נשמעים להוראות הצוות הרפואי, וישנו קושי בהשתלטות עליהם. העבודה עימם ומולם מציבה קשיים פיזיים ונפשיים בפני המטפלים, והמערערים בכללם, בשל התנהגויות שונות של המטופלים. על פי דיווחי המערערים, המטופלים לא תמיד מקפידים על היגיינה אישית בלשון המעטה, ישנם מצבים של מריחת צואה של המטופלים על עצמם ועל הצוות הרפואי; אלימות פיזית ומילולית; יריקות על הצוות הרפואי; התערטלות תכופה של המטופלים ועוד. יש אף מי שתיאר בפני שירות המבחן את המחלקה כ"שדה קרב" שבו נאלץ הצוות הרפואי להילחם עם החולים, וזאת על מנת לבצע את עבודתו ולדאוג ולוודא את שלומם וביטחונם של המטופלים. המדובר בעבודה שוחקת לדברי המערערים, והמערערים כולם כאחד מתארים הידרדרות ביחסם למטופלים ואובדן רגישות כלפיהם במידה כזו או אחרת, ככל שחולפות השנים.

וכעת, לתסקירי המבחן בעניינו של כל אחד מהמערערים.

6. תסקירי שירות המבחן בעניינו של המערער 1. המערער 1, כבן 54 בעת שהערעור נשמע לפנינו, אב לשישה ילדים וסב לשלושה נכדים, סיים 12 שנות לימוד, שירת שירות צבאי מלא כלוחם במג"ב וכן שירת 8 שנים בשירות קבע. למערער 1 עבר פלילי הכולל שתי הרשעות ישנות בתחום האלימות הזוגית. מן התסקיר עולה כי עבד בבית החולים 16 שנים, מתוכן 9 שנים שימש ככוח עזר במחלקה. בנוגע לביצוע העבירה ציין שירות המבחן כי המערער 1 הודה במעשיו, לקח אחריות עליהם, וחש צער רב על התנהגותו שלו – ומסר כי לא היה בכוונתו לפגוע או להרע למטופלים. עוד ציין המערער 1 כי הוא אדם שחשובה לו היגיינה ואסתטיקה, ועל כן אירועים רבים

באינטראקציה עם המטופלים גרמו לו למעמסה נפשית והפכו את העבודה לקשה מנשוא. צוין כי על פי המערער 1, פעמים רבות השתמש באלימות רק בתגובה לאלימות שהופנתה לעברו. ביחס למקרים שבגינם הואשם ציין המערער 1 כי עם השנים איבד את הרגישות והסובלנות כלפי החוסים, וכי הוא מביין כיום שפעל מתוך קושי ותסכול.

שירות המבחן התרשם כי המערער 1 שיתף באופן כן, מלא ואותנטי בחייו. לבסוף, בתסקיר שהונח לפני בית המשפט המחוזי העריך שירות המבחן כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מביש ומרתיע עבור המערער 1 והמליץ להטיל עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות וכן פיצוי לנפגעים. בתסקיר המשלים שנערך לקראת הדיון בערעור צוין כי המערער 1 נוטה כיום להציג את התנהגותו התוקפנית בביצוע העבירות כהפעלת "כוח סביר", ולא מתוך כוונה לפגוע – ומתקשה לבחון באופן מעמיק את דפוס התנהלותו הבעייתי. עם זאת, גם בתסקיר המשלים צוין כי ההליכים המשפטיים ומשמעותם מהווים עבורו גורם מרתיע ומציב גבול לעתיד.

7. תסקירי שירות המבחן בעניינה של המערערת 2. המערערת 2, גם היא בת 54, נשואה ואם לשלושה ילדים. היא נולדה באוקראינה, שם סיימה 13 שנות לימוד עם מקצוע סיעוד – ובשנת 1991 עלתה לישראל. בשנת 1996 עברה הסמכה בת שנתיים בבית ספר לסיעוד, ומאז עובדת כאחות. נעדרת עבר פלילי. המערערת 2 עבדה כ-20 שנים בבית החולים, מתוכן 13 שנים במחלקה. היא תיארה את הקושי הכרוך בעבודתה, אך ציינה כי למרות הקשיים החוויה המרכזית שלה מן העבודה הייתה חיובית, וכי היא ראתה בה שליחות. עוד ציינה כי תיכננה להישאר במקום העבודה עד לפרישתה לגמלאות וכי אהבה את המטופלים. ביחס לעבירה ציין שירות המבחן בתסקיר שהונח לפני בית המשפט המחוזי, כי המערערת 2 מבינה שפעלה באופן שגוי. כן צוין כי בלט מאמץ מיוחד מצדה להציג עצמה כמי שרואה במקצועה שליחות וייעוד. נאמר עוד כי תיאוריה הוצגו בצורה שכלתנית, וכי נראה שהתמודדה עם מצבים קשים במקום עבודתה באופן דומה ותוך ניתוק רגשי. לבסוף ציין שירות המבחן כי ההליך המשפטי והשלכותיו מהווים עבור המערערת 2, באופן מיוחד, אלמנט מרתיע ומציב גבולות; והמליץ להטיל עליה 400 שעות של שירות לתועלת הציבור וכן פיצוי לנפגעים.

בתסקיר משלים שנערך לקראת הערעור צוין כי המערערת 2 עובדת מזה כשנה כעוזרת טכנית בבית מרקחת של שירותי בריאות "כללית" ובמקביל אף משמשת כעוזרת לרופא קרדיולוג בבית חולים "אסותא". עוד התרשם שירות המבחן כי ביחס לעבירה המערערת 2 מוצפת רגשות אשם וחרטה, ואינה מאפשרת לעצמה ליהנות ולחוש שמחה בחייה.

8. תסקירי שירות המבחן בענייניו של המערער 3. המערער 3, כבן 65, נשוי, אב לבת מנישואיו הראשונים ולשני בנים מנישואיו הנוכחיים. הוא יליד פורטוגל, שם סיים לימודי בגרות מלאים, שירת בצבא, ועבד בתחום הכיבוי וההצלה. אחרי עלייתו לישראל, סיים את לימודיו כאח מעשי. נעדר כל עבר פלילי. במשך 25 שנים עבד בבית החולים, מתוכן 8 שנים במחלקה. בתסקיר שירות המבחן שהונח לפני בית המשפט המחוזי, צוין כי המערער תיאר בפתיחות ובכנות את הקושי שלו להתמודד לאורך השנים עם השחיקה שבתפקיד, והודה בכך שהתנהג כלפי החולים בחוסר סבלנות ובאלימות. ביחס לעבירה, שירות המבחן התרשם כי יש ביכולתו של המערער 3 לבחון את החלקים הבעייתיים בחשיבתו ובהתנהגותו בעת האירועים נושא כתב האישום. עוד צוין כי לדברי המערער 3, בתקופה הרלוונטית הוא סבל מבעיה רפואית שבאה לידי ביטוי גם בעצבנות יתר. בהמשך, לקח אחריות מלאה על מעשיו. שירות המבחן הוסיף כי על פי התרשמותו המערער 3 פיתח לאורך השנים אדישות כלפי המטופלים, אך כיום הוא מסוגל לבטא אמפתיה למי שנפגעו ממעשיו ולהודות כי לא היה רגיש לצרכיהם והתמקד אך בפעולות הטכניות שנדרשו לביצוע התפקיד. לבסוף סבר שירות המבחן כי תפקודו התעסוקתי כיום של המערער 3 מהווה עבורו גורם משמעותי, והמליץ להטיל עליו 400 שעות של שירות לתועלת הציבור ומאסר על תנאי משמעותי.

בתסקיר המשלים שנערך לקראת הדיון בערעור, שיתף המערער 3 כי החברה שבה עבד לאחר שעבודתו בבית החולים נסתיימה פשטה את הרגל ונסגרה; ומאז חרף ניסיונותיו אינו מצליח למצוא מסגרת תעסוקתית חדשה – מצב הגורם לו לדכדוך ולתופעות לוואי. עם זאת ובשונה מהעמדה שהציג בעבר, ציין המערער 3 כי כיום הוא מבין שאין כל תירוץ או צידוק לבחירתו השגויה כיצד להתמודד עם הלחץ שבו היה נתון בעבודתו במחלקה. על פי התרשמות שירות המבחן, ניכר שבמהלך השנים שבהם מתנהל ההליך המשפטי ועל רקע המחירים האישיים שהמערער 3 משלם בגין כך, הוא עובר תהליך משמעותי של בחינת מעשיו, וכי כל אלה מהווים עבורו גורם הרתעתי משמעותי ביותר.

9. תסקירי שירות המבחן בענייניו של המערער 4. המערער 4, כבן 40, נשוי ואב לארבעה ילדים. סיים 12 שנות לימוד, שירת שירות צבאי מלא ולאחריו שירת שירות קבע במשך שנתיים. נעדר עבר פלילי. הוא עבד בבית החולים כ-8 שנים, מתוכן 5 שנים במחלקה. בתסקיר שירות המבחן שהונח לפני בית המשפט המחוזי תיאר המערער 4 את סביבת העבודה הקשה ומאפייניה; לדבריו מרבית החוסים במחלקה התגוררו בה תקופות ארוכות ואיבדו במובן מסוים צלם אנוש, כלשונו. נוסף על כך, תוארו על ידי

המערער 4 שני אירועים חריגים של אלימות קשה של חוסים כלפיו, שאף הצריכו טיפול רפואי ואת פינויו לבית החולים. עם זאת, ציין כי חש גם תחושות חיוביות כלפי החוסים, ואף יזם פעילויות פנאי עמם; בשנים הראשונות של עבודתו הצליח להפגין סבלנות, אמפתיה, צער וחמלה כלפי החוסים, אך בשנתיים האחרונות לעבודתו איבד יכולת זו, והחל להשתמש בדחיפות ולהפעיל כוח (אותו ראה אז כסביר) כלפי החוסים, וזאת על מנת לגרום להם לעשות כדבריו. שירות המבחן סבר כי עם השנים גברו קשייו של המערער 4 להתמודד עם סביבת העבודה וכי החל בתהליך דה-פרסונליזציה של החוסים, ולא חש עוד אמפתיה כלפיהם. עם זאת צוין כי ביחס לעבירה המערער 4 קיבל על עצמו אחריות מלאה למעשיו. לדבריו, כיום הוא מבין שהשימוש בכוח על ידו ועל ידי עובדים אחרים הפך לשגרתי, ובחלק מן המקרים היה השימוש בכוח רב מן הנחוץ, וכי התנהגותו כלפי המטופלים הפכה חסרת סבלנות וחמלה. עוד תיאר המערער 4 בוושה גדולה סביב עובדות כתב האישום, חזר וביטא צער וחרטה על התנהגותו וציין כי מגיע לו להיענש על מעשיו. על פי התרשמות שירות המבחן, כיום מצליח המערער 4 לערוך בחינה עצמית וביקורת כלפי מעשיו. לבסוף העריך שירות המבחן כי ההליכים המשפטיים מהווים גורם מרתיע עבור המערער 4, והמליץ להטיל עליו עונש של 400 שעות של שירות לתועלת הציבור ופיצוי לנפגעים.

בתסקיר המשלים שנערך לקראת הערעור צוין כי המערער 4 נקלע לקשיים כלכליים וכי הוא ובני משפחתו עברו טלטלה רגשית בעקבות המעורבות הפלילית. בהתייחסות לעבירה צוין כי המערער 4 מצליח כיום לעבור תהליך של התבוננות וחיבה על אודות מעשיו, ומבין כי במהלך עבודתו עבר תהליך הדרגתי של שתיקה. עם זאת, צוין כי סירובו לפנות לטיפול על אף המלצת שירות המבחן מבטא מנגנון של הדחקה והימנעות מלבחון את קשייו באופן מעמיק.

ההליך בבית המשפט המחוזי

10. בית המשפט המחוזי שמע את הטענות לעונש מצד המעורבים – כאשר המשיבה הדגישה את הצורך בהרתעה בעבירות מן הסוג הזה. בהתאם, עתרה המשיבה לקביעת מתחם עונש הולם שנע בין 15 ל-36 חודשי מאסר בפועל ביחס למערערים 1, 3 ו-4; ולמתחם שנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל למעשיה של המערערת 2.

לבסוף דרשה המשיבה להטיל על המערערים את העונש המקסימלי בתוך המתחם – זאת בין היתר תוך מתן דגש לעובדה שהמערערים הודו במעשיהם רק לאחר שנסתיימה פרשת התביעה בעניינם. מנגד, טענו המערערים לעונש הנע בין המלצת שירות המבחן לבין מאסר שירוצה בעבודות שירות.

11. ביום 17.7.2016 גזר בית המשפט המחוזי את דינם של המערערים. בגזר הדין נתן בית המשפט דעתו לערכים הנפגעים מביצוע העבירות המיוחסות למערערים – ערכים של שמירת הגוף, הכבוד והזכות לחיות מבלי להיפגע על ידי אחר. צוין כי נוסף על אלה, כאשר המדובר בתקיפתו של מטפל את המטופל חסר הישע נפגעים ערכים נוספים כגון שמירה על חמלה ואמפתיה כלפי החלשים בחברה; חובת הנאמנות שבין מטפל למטופל; ונפגע אמון הציבור במערכת הבריאות הציבורית. ובתוך כך צוין כי בנסיבות העניין מידת הפגיעה בערכים האמורים היא משמעותית.

כן סקר בית המשפט המחוזי שורה של פסקי דין שעניינם בפגיעה בחסרי ישע, ונתן דעתו לה. ובהמשך ציין בית המשפט כי על אף שעבירת ההתעללות נמחקה מכתב האישום, הרי שטיב מעשי התקיפה של המערערים; העובדה שהם אירעו בתוך בית החולים, וחלקם אף התרחשו שעה שהמטופלים היו במקלחת או בחדר טיפול; התלות של המטופלים שהותקפו ופערי הכוחות בינם לבין המערערים; וחוסר הישע של המטופלים שהותקפו – כל אלה, כך נקבע, מקרבים את המעשים לגדר מעשי התעללות.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה הפנה בית המשפט בין היתר לכך שהמעשים לא היו מתוכננים; לכך שכל אחד מהמערערים פעל בעצמו ומיוזמתו וללא מעורבות או השפעה ישירה של אחרים עליו; לכך שמעשי המערערים גרמו למטופלים שהותקפו כאב ואי נוחות פיזית וכן חבלות נפשיות, וצער ועוגמת נפש רבה לבני משפחותיהם; ולכך שתקיפת המטופלים הייתה כרוכה באלימות ואכזריות תוך ניצול לרעה של מעמדם של המטופלים כלפי החוסים בהיותם חסרי ישע.

עוד עמד בית המשפט על ההבדלים בין המערערים וקבע כי מעשי המערערים 1 ו-3 דומים מבחינת נסיבותיהם וחומרתם ועל כן יש לקבוע להם את אותו מתחם ענישה. לעומתם, מעשי כל אחד מהמערערים 2 ו-4 שונים במרכיבים מסוימים זה מזה וממעשי המערערים הנוספים ועל כן יש לקבוע למעשי כל אחד מהם מתחם עונש נפרד.

12. בהתחשב באמור לעיל קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם למעשי העבירה שבוצעו על ידי המערערים 1 ו-3 הוא 9 עד 36 חודשי מאסר בפועל; מתחם העונש ההולם למערערת 2 נע בין מספר חודשי מאסר עד ל-18 חודשי מאסר בפועל; ומתחם העונש ההולם למעשים שביצע המערער 4 נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל.



בגזירת עונשם של המערערים בתוך מתחם הענישה נתן בית המשפט דעתו למצבו הרפואי של כל אחד מהמערערים, ולנסיבותיהם האישיות; לעובדה שפרט למערער 1, שלו שתי הרשעות בעבירות אלימות במשפחה, המערערים נעדרים עבר פלילי; להודאתם וללקיחת האחיות על מעשיהם; לנזקים שנגרמו להם כתוצאה מגילוי מעשיהם, ובכלל זה איבוד מקום עבודתם ופגיעה בשמם הטוב; לפגיעה הצפויה בהם ובמשפחותיהם מעונש מאסר בפועל; לשוני בין כתב האישום המקורי לזה המתוקן שבו הם הודו; ולחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות. טרם גזירת העונש נתן בית המשפט משקל גם לשיקול הרתעת הרבים בעבירות מסוג זה, וזאת בשל תלותם של המטופלים במטופלים והקושי שבחשיפת עבירות מעין אלה.

סופו של דבר, גזר בית המשפט המחוזי על המערערים את העונשים הבאים:

המערער 1 – 12 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; המערערת 2 – 6 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרה; המערער 3 – 12 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; המערער 4 – 9 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; בנוסף גזר בית המשפט על כל אחד מהמערערים 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום השחרור, והתנאי שלא יעבור עבירה של תקיפת חסר ישע.

טיעוני הצדדים בערעור

13. המערערים כולם משיגים על חומרת העונש – כאשר טענה המשותפת לכולם היא כי בנסיבות העניין, ולנוכח אופייה הקשה של המחלקה והאירועים שחוו בה המערערים, לא היה מקום להטיל עונש של מאסר בפועל על מי מהם. כך בהיותם אנשים נורמטיביים ובהינתן המשימות התובעניות שנאלצו להתמודד עימן, הן בהיבט הפיזי הן בהיבט הנפשי אל מול מצבם של החולים הסובלים כולם ממחלות נפש קשות והתנהגויות בהתאם. בפי כל אחד מן המערערים גם טיעונים פרטניים, ואלה יוצגו כעת.

14. טיעוני המערער 1: לשיטת המערער 1 שגה בית המשפט שלא ייחס משקל לכך שהמערער 1 שימש בתפקיד כוח עזר במחלקה (כמו גם מערער 4), ועל כן מתוקף תפקידו בא במגע עם המטופלים יותר מאנשי צוות אחרים במחלקה – ונדרש לבצע את המשימות הקשות ביותר. עוד נטען כי שגה בית המשפט בקובעו כי נסיבות ביצוע העבירות מקרבים את המעשים לגדר מעשי התעללות. נטען כי הטענה כלל לא הועלתה על ידי המשיבה בטיעוניה לעונש, ואמירה זו מבטאת החמרה שלא במקומה. בהמשך לכך נטען כי שגיאה זו הובילה את בית המשפט המחוזי להתייחס בפסיקה שסקר גם לפסקי דין שבהם נדונו מקרים של התעללות בחסר ישע, ופרשות בעלות חומרה יתרה

מאשר בענייננו – ובסופו של דבר, נקבע מתחם חמור של 9-36 חודשי מאסר בפועל. בנוסף טען המערער 1 כי לא היה מקום להבחנה בינו לבין המערערים 2 ו-4, ובפרט שגה בית המשפט שהטיל על המערער 1 עונש חמור יותר מזה שהוטל על המערער 4 – וזאת בניגוד לעתירת המשיבה בטיעוניה לעונש בבית המשפט המחוזי. כן נטען שהיה על בית המשפט ליתן משקל לתסקיר שירות המבחן שהמליץ להימנע משליחת המערער 1 לעונש מאסר מאחורי סורג ובריח. בתוך כך טוען המערער כי יש להתחשב בנסיבותיו האישיות, בכך שלא רק שאיבד את מקום עבודתו אלא שבגילו ובהינתן ההליך הפלילי נגדו אין בידו למצוא תעסוקה אחרת ולפרנס את משפחתו, ומצבו הנפשי בכי רע. מכל אלה עותר המערער 1 להטיל עליו עונש שאינו מאסר בפועל; ולחלופין, להפחית מעונשו של המערער 1 ולהשוות אותו לעונש שהושת על המערער 2, ולמצער לעונש המאסר שהושת על המערער 4.

15. טיעוני המערער 2: לטענת המערער 2 לא היה מקום להטיל עליה עונש כה חמור, שעה שמעשיה היו פחותים בהרבה בדרגת חומרתם מאלה של שאר המערערים המעורבים בפרשה; שכן מדובר בשני מעשים בודדים. עוד ציינה המערער 2 את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, ואת העובדה שלא הסתבכה בפלילים מאז. כן היא מציינת כי הפנימה את הפסול במעשיה והביעה חרטה, ואת תסקיר שירות המבחן החיובי בעניינה. נוסף על אלה, המערער 2 טוענת גם היא כי הפסיקה שאליה הפנה בית המשפט המחוזי איננה ממין העניין, ומתייחסת למקרים חמורים בהרבה. המערער 2 מוסיפה ומפנה לכך כי לאחר פיטוריה מבית החולים חוותה קשיים מרובים במציאת מקום עבודה, וארך זמן רב עד שהשתלבה במסגרות תעסוקה מסודרות, וכיום היא נמצאת בהליך של בנייה מחודשת של חייה; ואף הציגה לפנינו מכתבי המלצה ממעסיקה הנוכחיים. מכל אלה עותרת המערער 2 לכך שיתאפשר לה לרצות את המאסר שהושת עליה, בעבודות שירות.

16. טיעוני המערער 3: לעמדת המערער 3, בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספיק לכך שנגרעה מכתב האישום עבירת ההתעללות – ואף ניתן לקרוא מגזר הדין ומן הפסיקה שאליה הפנה בית המשפט המחוזי כאילו מעשי המערערים היו בגדר מעשי התעללות, ולא כך הוא. בהקשר זה, גם המערער 3 טוען כי אין לגזור גזירה שווה לענייננו מפסקי הדין שאליהם הפנה בית המשפט המחוזי. בנוסף טוען המערער 3 כי אין סיבה ממשית המצדיקה את הפער בין עונשו לעונשים שהושתו על מערערים 2 ו-4; וכן מדגיש המערער 3 את נסיבותיו האישיות, בעיות רפואיות שמהן הוא סובל, ואת המחירים שהוא שילם ומשלם על מעשיו גם מהבחינה התעסוקתית. מכל האמור, עותר

המערער 3 לקבל את נימוקי הערעור ולהורות על ביטול עונש המאסר בפועל שהושת עליו בבית המשפט המחוזי.

17. טיעוני המערער 4: המערער 4 טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בעניינו הן בקביעת מתחם העונש ההולם והן במיצובו בתוך המתחם. נטען כי העונש שהושת על המערער מחמיר יתר על המידה אף ביחס למערערים 1 ו-3, וזאת בהתחשב בכך שמעשיו הם בעלי חומרה פחותה בהרבה ממעשיהם. עוד טוען המערער 4 כי שגה בית המשפט בכך שנתן משקל רב לאינטרס של הרתעת הרבים וקבע כי אינטרס זה יכול להיות מושג רק במאסר מאחורי סורג ובריח; וזאת בהתחשב בכך שהאנשים החשופים לביצוע עבירות מן הסוג שבהן הורשעו המערערים הם אנשים נורמטיביים על פי רוב, המורתעים גם מעונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. לנוכח האמור, עותר המערער 4 להקל בעונשו, ולהשית עליו עונש מאסר שירוצה אך בעבודות שירות.

18. המשיבה מצדה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, כאשר היא מדגישה את החומרה שבמעשיהם של המערערים ואת העובדה כי אלה בוצעו כלפי מטופלים חסרי ישע שעליהם מצווה החברה להגן; ואת החשיבות הנודעת לשיקולי גמול והרתעת הרבים בעבירות ממין זה.

דיון והכרעה

19. מתוך נוהלי מחלקה 15 א' בבית החולים (ת/3):

“כשקיים סיכון למטופל או לאיש הצוות, במקרים בהם יש צורך לדאגה אקטיבית לצרכיו הפיזיים המידיים של המטופל או במצבים בהם יש פגיעה בסביבה או ברכוש נדרש לעיתים העובד להפעיל כוח פיזי מותאם וסביר לסיטואציה מולה עומד. [...] אין מקום להפעיל כוח פיזי שאינו משרת ייעוד זה [...] אין מקום להגיב בפגיעה יזומה במטופל, בחבלה בו, או בכל התנהגות תוקפנית אחרת שאינה משרתת את הצורך לריסונו”

וזו לשונו של סעיף 12 לכתב האישום המתוקן, בהתייחס למערערים כולם:

“תקיפתם של החוסים על ידי הנאשמים (המערערים – ע'ב'), כמפורט בכתב אישום זה, נעשתה תמיד ללא הצדקה, וללא כל סיבה ופשר, אך ורק בשל כוחם ויכולתם של הנאשמים לנצל את עובדת היות החוסים חסרי ישע וחסרי יכולת להתגונן מפני מעשי התקיפה או לדווח עליהם. בנוסף, גרמו מעשי התקיפה לחבלה נפשית לחוסים”.

המערערים כולם כאחד הודו בעובדות כתב האישום המיוחסות להם. אין חולק כי הכירו את נוהלי המחלקה; ואין חולק כי הפרו אותם בהזדמנויות שונות באופן העולה כדי עבירה של תקיפת חסר ישע; שבה הורשעו.

16. תיק זה מציף במלוא עוצמתה את הצרימה (הדיסוננס) לכאורה בין מי שהם ככלל אנשים טובים ונורמטיביים, לבין המעשים הרעים שביצעו.

במשך שנים ארוכות עשו המערערים את עבודתם במחלקה 15' בבית החולים הפסיכיאטרי בבאר שבע. במחלקה מאושפזים חולים המוגדרים "חולים קשים" הסובלים ממחלות נפש שמתאפיינות במצב פסיכוטי רציף, פעיל וללא הפוגות. בתיאוריהם של המערערים בפני שירות המבחן הם מדווחים על חוויות קשות, הכוללות השפלות ואלימות מצד המטופלים במחלקה, וזאת על בסיס יומי – כאשר שגרת חיים זו של המערערים נמשכת ומתפרשת על פני שנים, עם כל הקושי הכרוך בכך ותעצומות הנפש שנדרשו לגייס. זאת עד אשר ההתמודדות הנמשכת עם מצבים שנתפסים אולי כ"בלתי אפשריים" בעיני המתבונן מן הצד, והשחיקה המצטברת, הקהו את החושים.

מדובר בחציית גבולות שאיתה אין להשלים. לא ניתן בשום פנים ואופן לקבל, בוודאי לא להצדיק, את מעשיהם של המערערים שבגינם הורשעו. המדובר במעשי אלימות מכוערים, מכות והשפלות, שבוצעו תוך ניצול פערי הכוחות והמעמדות בין המערערים למטופלים – חסרי ישע כולם ובעלי תלות מוחלטת במערערים. במעשיהם פגעו המערערים לא רק בשלומם וביטחונם של המטופלים שאותם תקפו, אלא גם באמון המטופלים כולם במי שמטפלים בהם, וכן באמון הציבור במערכת הבריאות הציבורית. כאשר אדם מפקיד קרוב משפחה, בהיותו חולה וחסר ישע, בידי מערכת הבריאות – עליו להיות סמוך ובטוח כי המטפלים האחראים עליו דואגים לכל צרכיו, לשלומו, ולביטחונו; וזאת במסירות וברגישות הנדרשת. כפרטים וכחברה לא ניתן להסכין עם מקרים כגון זה שלפנינו, שבהם מטפלים שהופקדו כאחראים על מטופלים חסרי אונים, מכים אותם בהזדמנויות שונות; ובכך, מעבר לכאב, גם פוגעים בהם נפשית ומבזים אותם. נדרש לעשות כל שניתן כדי לעקור מן השורש תופעות מן הסוג הזה, שלמרבה הצער הפכו לחזון נפרץ ולא עוד מקרה בודד, בין היתר באמצעות ענישה מרתיעה כגון זו שהושתה על המערערים בבית המשפט המחוזי (ראו והשוו: ע"פ 2444/15 עומר נ' מדינת ישראל (2.8.2015) להלן: עניין עומר).

17. היטיב לנסח זאת השופט ג'ובראן ב-ע"פ 8301/10 חיימוב נ' מדינת ישראל (31.3.2011) (להלן: עניין חיימוב):

"המערערת הופקדה כמטפלת ואחראית על אוכלוסייה של פגועי נפש. המדובר הוא בתפקיד תובעני וקשה הדורש מהממלא אותו לגלות מסירות, אחריות, חמלה וסבלנות. העוסק במלאכה זו ייתקל, לא אחת, בסיטואציות שאינן קלות לעיכול הדורשות תעצומות נפש בהתמודדות עימן. הקשיים המובנים בתפקיד ברורים ואין חולק עליהם. אך באותה מידה, צריך להיות ברור כי בקשיים אלו אין משום הצדקה או אמתלה למעשים מן הסוג המיוחסים למערערת. אדם שקצה נפשו בעבודתו או שאיננו ניחן באותן תכונות מיוחדות שפורטו לעיל, יואיל ויפנה את מקומו. בית המשפט לא יגלה הבנה כלפי מי שבחר להוציא חמתו ותסכולו דווקא על חסר הישע העומד מחוסר אונים למולו. חסרי ישע ככלל, והקשישים בהם בפרט, תלויים בחסדיהם של המטפלים בהם. פערי הכוחות בינם לבין האחראים עליהם גדולים ופעמים רבות יתקשו הם בהגשת תלונה או בדיווח על המעשים הנעשים בהם." (שם)

מכל האמור, גם אם לא היה מקום להתייחסותו של בית המשפט למעשי התקיפה שביצעו המערערים במטופלים כקרובים "לגדר מעשי התעללות", כך במיוחד משעבירת ההתעללות הוסרה מכתב האישום, הרי שאין בכך כדי לשנות מעובדות כתב האישום שבהן הודו המערערים והמעשים הם חמורים. אף אינני סבורה כי נפלה שגגה מלפני בית המשפט המחוזי כאשר בבואו לגזור את עונשם של המערערים סקר גם פסקי דין שבהם נדון עניינם של מטפלים שהורשעו בעבירת התעללות בחסרי ישע – שכן ניכר שנתן לגריעת העבירה משקל מתאים בעת קביעת מתחמי הענישה וגזירת העונש במסגרתם.

18. עונשים דומים לאלה שהושתו על המערערים ניתן למצוא גם בפסיקתו של בית משפט זה לאורך השנים. כך למשל בעניין חיימוב הושת על חיימוב, מטפלת ואחראית על אוכלוסייה של פגועי נפש, עונש של 8 חודשי מאסר בפועל. אמנם חיימוב הורשעה בעבירה עיקרית של התעללות בחסר ישע, עבירה שהוסרה מכתב האישום בעניינם של המערערים; אך המדובר שם במקרה בודד, וכן בנסיבות אישיות מורכבות במיוחד שבית משפט וגם המדינה ראו מקום להתחשב בהם, שאלמלא כן כעולה מפסק הדין העונש היה חמור יותר. ב-ע"פ 8780/16 Jeniffer Royo נ' מדינת ישראל (26.4.2017) דחה בית משפט זה את ערעורה של ג'ניפר, שנדונה ל-10 חודשי מאסר בפועל, וזאת לאחר שהורשעה על פי הודאתה בעבירה של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי, עבירה שהורשעו בה גם המערערים. גם במקרה זה, כתב האישום בעניינה של המערערת כולל אירוע אחד, בו שעה שהאכילה את המתלוננת שעליה הייתה אחראית, תקפה אותה – לרבות בדרך של הכאתה בפניה. המדובר באירוע תקיפה בודד בעל מאפיינים דומים

לענייננו. יצוין כי ג'ניפר הייתה מטפלת עצמאית, וזאת בניגוד למערערים שהם עובדי מערכת הבריאות הציבורית, ויש בכך כדי להעצים את חומרת מעשיהם. בעניין עומד, המערער הורשע בעבירה עיקרית של תקיפת חסר ישע בנסיבות מחמירות וכן מרמה והפרת אמונים. כאשר שימש אח במוסד גריאטרי ממשלתי, תקף קשישה חסרת ישע במהלך טיפול שגרתי, תוך שטיפל בה בגסות ובאופן משפיל וגרם לה לכאבים; תלש בכוח תחבושת שהיתה מחוברת לצווארה ובהמשך היכה אותה בראשה באמצעות ידו. מדובר במקרה חמור, ועם זאת ציין בית המשפט כי נראה שהאירוע שבביצועו הורשע המערער הוא אירוע חריג שאינו מאפיין את התנהלותו במהלך השנים. העונש שנגזר עליו בבית המשפט המחוזי הוא 12 חודשי מאסר בפועל, ערעור שהוגש נדחה והעונש נותר על כנו.

בענייננו נודעת חומרה יתרה לעובדה שאין המדובר במעידה חד פעמית, אלא במעשים שחזרו ונשנו כלפי מספר מטופלים, בהזדמנויות שונות. חלקם של המטופלים היו קורבן להתנהלות כזו מצד יותר ממערער אחד; אחד המטופלים היה קורבן למעשיהם של המערערים כולם.

19. על רקע דברים אלה, לא מצאתי להתערב במתחמי הענישה שקבע בית המשפט המחוזי, ובהבדלים שמצא בין המערערים השונים – הבדלים שנבעו בעיקר ממספר אירועי התקיפה וממספר המטופלים שהותקפו על ידי כל מערער. גם לא מצאתי מקום להתערב במיצובם של המערערים בתוך מתחם הענישה. בית המשפט נתן משקל ראוי לנסיבותיהם האישיות של המערערים; להודאתם; לחלוף הזמן; וכן לקושי המובנה הקיים בעבודתם.

יוער בנקודה זו כי לא נעלמה מבית המשפט המלצת שירות המבחן, כאשר בבית המשפט המחוזי המליץ על עונש שירות לתועלת הציבור ולפנינו המליץ להסתפק בעונש מאסר שיבוצע בעבודות שירות. ואולם עם כל ההערכה הרבה שאנו רוחשים לשירות המבחן, בסופו של דבר מצווה בית המשפט להפעיל את שיקול דעתו תוך מתן משקל למכלול השיקולים הרלוונטיים (ראו בש"פ 5309/05 צמת נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). ובענייננו אני סבורה, כבית המשפט המחוזי, כי יש ליתן את הבכורה לשיקולי הגמול והרתעת הרבים. כדבריה של השופטת ע' ארבל בע"פ 1836/12 נריינה נ' מדינת ישראל (1.6.2012):

”מעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופלים ככלל קשים לגילוי, בשל העדר יכולת פיזית או נפשית של קורבנות העבירה להתלונן על הנעשה בהם בחדרי חדרים. כאשר מגיעים מקרים שכאלה ראוי שיזכו, אם

כן, למענה שיפוטי הולם לפיו לא ניתן להשלים עם מעשי אלימות, השפלה וניצול של קשישים אלו בידי מטפליהם. חשוב שבתי המשפט יעבירו מסר ברור, נחרץ וחד משמעי שיש בו התוויה של נורמות התנהגות ראויות והצבת הגדר שמעבר לה אותן התנהגויות הן פסולות ואסורות.”

והדברים מקבלים משנה תוקף שעה שמדובר במי שהם חסרי ישע ובעלי תלות מוחלטת במטפלים, במי שאין ביכולתם להתגונן וספק אם יש ביכולתם להתלונן. כל אלה הן נסיבות לחומרה, מה גם שמדובר במוסד ציבורי.

חרף האמור, דומני כי לא היה מקום לקבוע כי עונשה של המערערת 2 ירוצה במאסר מאחורי סורג ובריה – וניתן לקבוע כי זה ירוצה בעבודות שירות חלף כך. זאת לנוכח גילה, נסיבותיה האישיות, חלופה הזמן מביצוע המעשים; והעובדה כי מעשיה, בלא להקל בהם ראש, פחותים בחומרתם מאלה של המערערים האחרים. כך במיוחד בהינתן שמדובר בשני מקרים בודדים.

20. והערה לפני סיום. לא ניתן להתעלם מהמעמסה הפיזית והנפשית כאחת הרובצת על מי שמטפלים בחסרי ישע כחוסים בענייננו. מדובר באנשים נורמטיביים וחיוביים ביסודם, כך כבר מעצם העובדה שבחרו לעסוק בתחום הסיעודי. אלא שהתמונה המצטיירת היא קשה. מתסקירי שירות המבחן בעניינם של המערערים עולה כי אלה חשו שחיקה רבה עם השנים, עד כי איבדו את היכולת לחוש אמפתיה וחמלה כלפי המטופלים – באופן שעל פי תיאוריהם שלהם, לא איפשר להם להמשיך לבצע את עבודתם כהלכה, עבודה שבה נדרשים ביתר שאת התכונות האמורות. חלק מן המערערים אף ציינו כי שקלו לעזוב את עבודתם עקב כך, אך לא עשו כן מסיבות שונות כשיקולי פרנסה.

כפי שהובהר, משחצו את הגבול ותחושותיהם תורגמו למעשים שלא ייעשו, ועל כך אין עוררין, שומה עליהם ליתן את הדין על כך – הן מההיבט האישי, הן מההיבט של הרתעת הרבים. עם זאת וכחברה, איננו יכולים לפטור את עצמנו רק על ידי ענישה; וספק אם בכך בלבד ניתן יהיה למנוע את הישנות המקרים. החוסה חסר הישע, אדם הוא ככל האדם, עולם ומלואו; ודווקא משום שאינו יכול לדאוג לעצמו, שומה עלינו ועל מי שמופקדים על צרכיו, לשמור על שלומו ולהקפיד על כבודו. העבודה במחלקה פסיכיאטרית, שבה חוסים חולים קשים וחסרי ישע מאתגרת מהבחינה הפיזית ומחייבת תעצומות נפש. מצב דברים זה דורש התייחסות ובחינה מערכתית מתאימה, הן ברמת הגופים המוסדיים שבהם חוסים מטופלים אלה, הן מצד משרד הבריאות. וכוונתי לכך

שמעבר לפיקוח הדוק על הנעשה בשטח, שהוא מחויב המציאות, מן הראוי "לתחזק" את המטפלים בהיות עבודתם כה תובענית ומאתגרת; ודווקא בשים לב לכך שמדובר במי שבחרו במקצוע הסייעוד, ובתוך כך להושיט יד לחלשים ולנזקקים. ועל כך יש לברך. אסור שיגיעו למצבים של אדישות ואף "שבירה", כלשונם. יש ליתן את הדעת לשחיקה שכרוכה בתפקיד, לאפשרות של רוטציה והפוגות; ליתן ליווי מקצועי נפשי ואחר למטפלים, השתלמויות, סדנאות לתמיכה, חיזוק, הכלה וכיוצ"ב. כך לרווחתם של המטפלים, וגם המטופלים ייצאו נשכרים.

21. סוף דבר, לנוכח כל האמור לעיל, אציע לחבריי לדחות את ערעורם של המערערים 1, 3 ו-4, ולקבל את ערעורה של המערערת 2 במוכן זה שעונש המאסר שהושת עליה ירוצה בדרך של עבודות שירות – זאת בכפוף לחוות דעת הממונה על עבודות שירות. בהתאם, מתבקש הממונה על עבודות שירות להמציא לידינו את חוות דעתו בתוך 30 יום, שאז תינתן החלטה משלימה.

על המערערים 1, 3 ו-4 להתייצב לתחילת ריצוי עונשם בבימ"ר דקל ביום 7.10.2018 לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותם תעודת זהות או דרכון. על המערערים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ש ו פ ט ת

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט



השופט ע' פוגלמן:

אני מסכים לחוות דעתה המקיפה של חברתי, השופטת ע' ברון.

אכן, אין להתעלם מהקושי שלפניו ניצבו המערערים בהתמודדות עם חולים המאושפזים במצב פסיכוטי חריף. אולם לא ניתן להשלים עם אלימות כלפי חסרי ישע מצד אנשי צוות המופקדים על רווחתם. חשוב כי המסר הנורמטיבי שייצא מלפני בית משפט זה יהיה צלול וברור.

במישור המערכתי אני מצטרף גם להערתה של חברתי המופנית אל הרגולטור, בדבר הצורך הן בפיקוח, הן בתמיכה מקצועית ברבדים שונים שתאפשר לצוות להתמודד נכוחה עם האתגרים הקשים שלפניהם הוא ניצב. פרקליטות המדינה תעביר את הערותינו אלו לידיעת הגורמים המוסמכים.

שופט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ע' ברון.

ניתן היום, כ"ב באלול התשע"ח (2.9.2018).

שופט

שופטת

שופט